

БАР'ЄРИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ірина Щербань
м. Умань (Україна)

Нові умови професійної підготовки майбутніх учителів у ЗВО, зумовлені швидким технологічним розвитком та змінами у підходах до викладання та навчання, передбачають ефективну реалізацію освітніх програм, спрощення процесу спілкування студента і викладача шляхом впровадження нетрадиційних методів, які характеризуються гнучкістю інноваційних технологій навчання. Інтернет стає одним із найважливіших економічних і демократичних засобів навчання та виховання студентської молоді. Широке поширення Інтернет-технологій дозволяє спроектувати та використовувати навчальне середовище нового покоління, яке є реалістичним, автентичним та привабливим. Використання комп'ютерних технологій, зокрема мережі Інтернет, значно розширює навчальні можливості, доступні як студентам, так і викладачам [1].

Інформаційні технології набули доступності за допомогою широкого застосування електронних гаджетів, активно впроваджених у систему освіти: комп'ютер, Інтернет, мобільні словники, LCD проектори, DVD-програвачі, електронні книги тощо активно використовуються на заняттях, забезпечують більш ефективну комунікацію та глибше розуміння матеріалу.

Інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) – це сукупність методів та програмно-технічних засобів, об'єднаних для забезпечення виконання інформаційних процесів, з більшою надійністю та оперативністю і зниження трудомісткості використання інформаційного ресурсу [3].

Сучасні українські та зарубіжні вчені працюють над удосконаленням шляхів імплементації ІКТ в освітній процес, пошуком інноваційних форм і методів викладання, покращенням умов для оволодіння іноземною мовою шляхом індивідуалізації навчання, всебічним використанням нетрадиційних

форм організації навчального процесу у ЗВО. Зокрема, основні вектори спрямовані на дослідження типів бар'єрів у педагогічному процесі (Л. Геращенко, О. Домирева, Н. Мараховська, А. Пилипенко); аспектів професійній діяльності вчителя (Ф. Вафін, Н. Городецька, Н. Загуменних, А. Маркова, С. Назметдінова, М. Подимов, А. Сафіна, Н. Чинкіна); творчу самореалізацію студентів та спілкування (Н. Волкова, О. Залюбовська, К. Карамова); умов подолання бар'єрів у педагогічному процесі (Т. Вербицька, О. Худобіна, Л. Ярославська). Проблеми інтеграції аудиторної і самостійної позааудиторної роботи студентів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій розглядалися в роботах Д. Бодненка, Н. Болюбаша, А.Бурмістрова, В. Гнезділова, І. Ільїна, О. Кіріленка, М. Ковалю, Е. Костиної, С. Шокалюк. У зарубіжних публікаціях з проблем ІКТ увага приділяється дослідженню бар'єрів на шляху інтеграції технологій у галузі освіти (Л.Аранте, Дж.Ахмад, Бінгімал К. Гіллеспі Х., Озен М., М.Хаді).

Поняття «педагогічний бар'єр» є складним педагогічним явищем, що перешкоджає, стримує, знижує ефективність і успішність педагогічного процесу (негативні функції), а тому потребує запобігання, а з іншого – засобом, що стимулює, спонукає, підвищує ефективність діяльності суб'єктів педагогічного процесу (позитивні функції) шляхом його подолання [2]. Численні емпіричні дослідження показують, що як внутрішні, так і зовнішні бар'єри можуть перешкоджати інтеграції новітніх технологій у викладання та навчання. Серед основних виділяють:

- брак фінансування для придбання відповідного обладнання, програмного забезпечення та матеріалів;
- ставлення вчителів до використання технологій на заняттях (дані опитування свідчать про те, що більшість викладачів уникають використання інформаційних технологій через вік, надаючи перевагу традиційним методам навчання, вони очікують, що молодші викладачі навчатимуться та імплементуватимуть новітні технології в практику);

- недостатня підготовка викладачів до використання ІКТ (інформаційна ера пропагує нові методи навчання, висуваючи нові вимоги до викладача; сучасна освіта потребує викладачів, які добре обізнані з технологіями, що часто виявляється великим викликом для сучасного педагога);
- впровадження мультимедійних технологій мінімізує спілкування між викладачем та студентами, оскільки студенти отримують інформацію з комп'ютера і мають менше можливості спілкуватися віч-на-віч (face-to-face communication);
- надмірне захоплення пошуком інформації в Інтернеті зменшує взаємодію студентів з однолітками та викладачем у ситуаціях, коли викладачі роблять занадто великий акцент на віртуальному навчальному курсі на противагу реальному навчанню.

Перехід до комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання, створення умов для їх розробки, апробації та впровадження, раціональне поєднання новітніх засобів навчання з традиційними — задача, що потребує вирішення цілого комплексу психолого-педагогічних, організаційних, навчально-методичних, матеріально-технічних та інших питань. А серед них — розробка відповідного навчально-методичного забезпечення для використання інформаційно-пошукових систем, мультимедійних, телекомунікаційних та мережевих технологій; формування інформаційної культури викладачів та студентів, їх підготовка до практичного використання засобів ІКТ у своїй професійній діяльності [3].

Роль ІКТ у навчанні полягає лише в тому, щоб удосконалити, а не повністю змінити навчальний процес. Використання інформаційних технологій на заняттях має бути чітко визначене та обмежене, оскільки сучасні технології служать лише допоміжним інструментом, призначеним для допомоги у передачі знань; лише у цьому випадку ІКТ полегшує передачу та осмислення змісту навчання, покращуючи результативність вивчення курсу.

Список літератури:

1. Безлюдний О.І., Безлюдна В.В., Щербань І.Ю., Комар О.С. Досвід використання технології змішаного навчання на заняттях з англійської мови у закладах вищої педагогічної освіти. *Information technologies and learning tools*. V. 73. № 5. 2019. Р. 87.
DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v73i5.2669>
2. Глазкова І. Я. Стратегії запобігання і подолання педагогічних бар'єрів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : [зб. наук. пр.]. Київ – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. С. 206.
3. Гумен О. М., Коломієць Н. Я. Використання інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій та сучасних мультимедійних засобів у навчальному процесі. *Технологический аудит и резервы производства*. № 3/1(17). 2014. С. 34.